

ท่าความสะอาดวัด

โครงการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้

รายงานสรุปผล

โครงการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้บริหาร สมาชิกสภา
และพนักงานเทศบาลตำบลสองชั้น
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ณ วัดบ้านติม ตำบลสองชั้น อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์
ในวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๖

สำนักปลัด
เทศบาลตำบลสองชั้น

คำนำ

โครงการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้บริหาร สมาชิกสภา และพนักงาน เทศบาลตำบลสองชั้น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตส่วนตัว และในการปฏิบัติราชการ ได้รับการพัฒนาจิตใจ และพัฒนาตนเองให้มีจิตสาธารณะเกิดความสำนึกร่วมในการเสริมสร้างสังคมแห่งคุณธรรมและสมานฉันท์ ประพฤติตน เป็นพลเมืองดีสร้างประโยชน์ให้แก่ครอบครัวประชาชน และประเทศชาติสร้างจิตสำนึกในการทำความดี รู้จัก การให้การเสียสละและการบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ร่วมกัน และเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของเทศบาลตำบลสองชั้น ในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ผลที่ได้จากการจัดทำโครงการครั้งนี้ นับได้ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นอย่างดี ดังรายละเอียดในรายงานฉบับนี้

ในนามของผู้เข้ารับการอบรมครั้งนี้ขอขอบคุณ คณะผู้บริหารเทศบาลตำบลสองชั้น วิทยากร และสมาชิกสภาฯ พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างทุกท่าน ที่ได้สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรของเทศบาลตำบลสองชั้นได้รับความรู้ด้านต่างๆตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อีกทั้งได้มีโอกาสพัฒนาตนเองเพื่อการทำงานเป็นทีมและทำงานอย่างมีความสุข ตอบสนองต่อความต้องการประชาชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สำนักงานปลัด
เทศบาลตำบลสองชั้น
ผู้รับผิดชอบโครงการ
๗ กันยายน ๒๕๖๖

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
โครงการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้บริหาร สมาชิกสภา และพนักงาน เทศบาลตำบล สองชั้น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	๑
บัญชีสรุปค่าใช้จ่าย	๔
เนื้อหาสาระที่ได้จากการดำเนินงานโครงการ	
- การบรรยายหัวข้อเรื่อง “การทำงานมีสุข ชีวิตมีสุข ดเวย์คุณธรรม จริยธรรม”	๕
สรุปผลการประเมินโครงการ	
- ผลประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จ ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบ ประเมิน	๑๗
- ผลประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จ ตอนที่ ๒ ความพึงพอใจ/ความรู้ความเข้าใจ/การนำไปใช้ ต่อการเข้าร่วมโครงการ	๑๘
- ผลประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จ ตอนที่ ๒ ความรู้ความเข้าใจก่อนเข้าร่วมโครงการ	๑๙
- ผลประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จ ตอนที่ ๒ ความรู้ความเข้าใจหลังเข้าร่วมโครงการ	๒๐
ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ	๒๑
ข้อเสนอแนะอื่นๆจากผู้เข้าอบรม	๒๑
ภาคผนวก	๒๒

**โครงการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้บริหาร สมาชิกสภา และพนักงาน
เทศบาลตำบลสองชั้น
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖**

๑. ชื่อโครงการ โครงการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้บริหาร สมาชิกสภา และพนักงาน เทศบาลตำบลสองชั้น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

๒. หลักการและเหตุผล

ด้วยคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และพนักงานเทศบาลตำบลสองชั้น เป็นผู้ที่มิบทบาทสำคัญและเป็นกลไกหลักของประเทศในการให้บริการสาธารณะ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งยังมีหน้าที่และความรับผิดชอบสำคัญในอันที่จะบำบัดทุกข์บำรุงสุข และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น โดยให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและท้องถิ่น ดังนั้น การที่ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นจะมีความเป็นอยู่ที่มีความสุขหรือไม่ จึงขึ้นอยู่กับการประพฤติปฏิบัติของคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และพนักงานเทศบาลตำบลสองชั้นทุกคน หากคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และพนักงานเทศบาลตำบลสองชั้นเป็นผู้มีคุณธรรม ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบจริยธรรม เป็นผู้มึจิตสำนึกที่จะตอบสนองคุณแผ่นดินด้วยการกระทำทุกสิ่งเพื่อคุณประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ

เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ทรงคุณวุฒิและส่งเสริมค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์ แก่กฎระเบียบที่เอื้อต่อการทุจริต ใช้วิธีการบริหารงานบุคคลตามระบบคุณธรรมอย่างเคร่งครัด ปฏิบัติตามมาตรการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ส่งเสริมให้ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ประกอบกับอนุสนธิคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.) ได้กำหนดมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้ประมวลขึ้นจากข้อเสนอแนะของผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ลูกจ้างในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนผู้รับบริการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยทั่วไปใช้เป็นหลักการและแนวทางปฏิบัติ เพื่อเป็นเครื่องกำกับความประพฤติของตน ได้แก่

๑. พึงดำรงตนให้ตั้งมั่นในศีลธรรม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ และมีความรับผิดชอบ
๒. พึงปฏิบัติหน้าที่อย่างเปิดเผย โปร่งใส พร้อมให้ตรวจสอบ
๓. พึงให้บริการด้วยความเสมอภาค สะดวก รวดเร็ว มีอัธยาศัยไมตรี โดยยึดประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก
๔. พึงปฏิบัติหน้าที่โดยยึดผลสัมฤทธิ์ของงานอย่างคุ้มค่า
๕. พึงพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ และตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ดังนั้น เพื่อเป็นการพัฒนาจิตใจและเพื่อพัฒนาบุคลากรในสังกัดให้สามารถนำหลักคุณธรรมจริยธรรมไปพัฒนาคุณภาพชีวิตในประจำวัน และประยุกต์ใช้ในการท างานได้อย่างเหมาะสม เทศบาลตำบลสองชั้น จึงได้จัดทำ “โครงการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้บริหาร สมาชิกสภา และพนักงาน เทศบาลตำบลสองชั้น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖” เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้บริหารเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างของเทศบาลตำบลสองชั้น ให้มีพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างของคนดี สอดคล้องกับการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล มีวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนให้มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายให้เกิดการมีส่วนร่วมกันอย่างจริงจัง รวมทั้งสร้างจิตสำนึกเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมในการทำงาน อันจะนำไปสู่การท างานที่มีงผลสัมฤทธิ์และความสำเร็จขององค์กรอย่างยั่งยืน

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อปลูกจิตสำนึกให้ผู้บริหาร สมาชิกสภาท้องถิ่น พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างของเทศบาลตำบลสองชั้น มีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตส่วนตัว และในการปฏิบัติราชการ

๓.๒ เพื่อให้ผู้บริหาร สมาชิกสภาท้องถิ่น พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างของเทศบาลตำบลสองชั้น ได้รับการพัฒนาจิตใจ และพัฒนาตนเองให้มีจิตสาธารณะเกิดความสำนึกร่วมในการเสริมสร้างสังคมแห่งคุณธรรมและสมานฉันท์ ประพฤติตน เป็นพลเมืองดีสร้างประโยชน์ให้แก่ครอบครัว ประชาชน และประเทศชาติ สร้างจิตสำนึกในการกระทำความดี รู้จัก การให้การเสียสละและการบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ร่วมกัน

๓.๓ เพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของเทศบาลตำบลสองชั้น ในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม

๔. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้บริหาร สมาชิกสภา และพนักงาน เทศบาลตำบลสองชั้น ทั้งสิ้น ๖๖ คน ประกอบด้วย

๔.๑ ผู้บริหารเทศบาลตำบลสองชั้น	จำนวน	๕ คน
๔.๒ สมาชิกสภาเทศบาลตำบลสองชั้น	จำนวน	๑๒ คน
๔.๓ พนักงานเทศบาล	จำนวน	๒๗ คน
๔.๔ ลูกจ้างประจำ	จำนวน	๓ คน
๔.๕ พนักงานจ้าง	จำนวน	๑๙ คน

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

วันที่ ๒๔ เดือนสิงหาคม ๒๕๖๖

๖. วิธีดำเนินการ

- ๖.๑ เขียนโครงการและเสนอขออนุมัติโครงการ
- ๖.๒ ประสานงานกับกลุ่มเป้าหมาย วิทยากร สถานที่ดำเนินการอบรม
- ๖.๓ ดำเนินการอบรมตามกำหนดการ
- ๖.๔ ประเมินผลโครงการ โดยใช้วิธีการตอบแบบสอบถามของผู้เข้าร่วมการอบรม ก่อน - หลังเข้าร่วมโครงการ

๗. สถานที่ดำเนินการ

วัดบ้านติม หมู่ ๑๑ ตำบลสองชั้น อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์

๘. งบประมาณ

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ แผนงานบริหารทั่วไป งานบริหารทั่วไป งบดำเนินงาน ค่าใช้สอย รายจ่ายเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายหมวดอื่น ๆ หน้า ๑๑๓ โครงการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้บริหาร สมาชิกสภา และพนักงาน เทศบาลตำบลสองชั้น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ตั้งไว้ ๓๐,๐๐๐.- บาท รายละเอียดตามบัญชีแนบท้ายโครงการ

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๙.๑ ผู้บริหาร สมาชิกสภาท้องถิ่น พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างของเทศบาลตำบลสองชั้น มีการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติราชการ โดยมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแนวทางในการปฏิบัติ

๙.๒ ผู้บริหาร สมาชิกสภาท้องถิ่น พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างของเทศบาลตำบลสองชั้น ได้รับการพัฒนาจิตใจ และพัฒนาตนเองให้มีจิตสาธารณะเกิดความสำนึกร่วมในการเสริมสร้างสังคมแห่งคุณธรรมและสมานฉันท์ ประพฤติตน เป็นพลเมืองดีสร้างประโยชน์ให้แก่ครอบครัว ประชาชน และประเทศชาติ สร้างจิตสำนึกในการกระทำความดี รู้จัก การให้การเสียสละและการบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ร่วมกัน

๙.๓ เทศบาลตำบลสองชั้น มีภาพลักษณ์ที่ดีในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม

๑๐. ผู้รับผิดชอบโครงการ

งานการเจ้าหน้าที่ สำนักปลัด เทศบาลตำบลสองชั้น

บัญชีสรุปค่าใช้จ่าย
โครงการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้บริหาร สมาชิกสภา และพนักงานเทศบาลตำบลสองชั้น
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖
วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๖
ณ วัดบ้านติม ตำบลสองชั้น อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

งบประมาณที่ตั้งไว้ในเทศบัญญัติ ๒๐,๐๐๐.- บาท
ใช้ไป ๑๒,๑๘๐.- บาท คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๙๐
คงเหลือ ๗,๘๒๐.- บาท คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๑๐

ลำดับ	รายการ	จำนวนเงิน (บาท)
๑.	- ค่าจ้างเหมาทำป้ายไวเนลโครงการ ขนาด ๑ x ๓ เมตร จำนวน ๑ ป้าย	๕๔๐.-
๒.	- ค่าสมนาคุณวิทยากร จำนวน ๒ ชั่วโมง ๆ ละ ๑,๒๐๐.-บาท จำนวน ๑ คน	๒,๔๐๐.-
๓.	- ค่าอาหาร จำนวน ๑ มื้อ ๆ ละ ๘๐.-บาท จำนวน ๖๖ คน	๕,๒๘๐.-
๔.	- ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่ม จำนวน ๒ มื้อ ๆ ละ ๓๐.-บาท จำนวน ๖๖ คน	๓,๙๖๐.-
รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น		๑๒,๑๘๐.-

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้บริหาร สมาชิกสภา พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้าง เทศบาลตำบลสองชั้น
จำนวนทั้งสิ้น ๖๖ คน

ผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๖๑ คน ประกอบด้วย

๑. ผู้บริหารเทศบาลตำบลสองชั้น	จำนวน	๕ คน
๒. สมาชิกสภาเทศบาลตำบลสองชั้น	จำนวน	๙ คน
๓. พนักงานเทศบาล	จำนวน	๒๗ คน
๔. ลูกจ้างประจำ	จำนวน	๓ คน
๕. พนักงานจ้าง	จำนวน	๑๗ คน

คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๔๒

เนื้อหาสาระที่ได้จากการดำเนินโครงการ
จากการดำเนินโครงการอบรมครั้งนี้ ผู้เข้ารับการอบรมได้เนื้อหาสาระสรุปได้ดังนี้

การบรรยายธรรมะ เรื่อง “การทำงานมีสุข ชีวิตมีสุข ด้วยคุณธรรม จริยธรรม”

- ความรู้ความเข้าใจในการทำงานโดยใช้หลักคุณธรรมจริยธรรม
- คุณธรรมกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และการทำงาน
- การพูดความจริงเป็นสิ่งที่ดี
- การใช้ธรรมในการปฏิบัติงาน คุณธรรมนำสู่การพัฒนา
- การทำงานกับผู้อื่นทั้งภายในและภายนอกองค์กร
- การทำงานให้มีความสุขคุณธรรมจริยธรรม
- ได้รับความรู้เกี่ยวกับด้านของการพัฒนา การพัฒนาของเราสภาพจิตใจ โลกที่มี การพัฒนาก้าวไกลรวมไปถึงเรื่องของความรู้สึก ความรู้สึกนึกคิดมีปัจจัยหลายๆ อย่างในการ ดำรงชีวิตประจำวัน จนส่งผลถึงคนรอบข้าง หากเรามีความสุข คิดบวก คิดดี จะนำไปสู่คุณธรรม หากมีคุณธรรม จะนำไปสู่การพัฒนา
- ความพอเพียง ความซื่อสัตย์สุจริตในหน้าที่

วิทยากรบรรยาย โดย พระอธิการ ราเมศ สุเมโธ เจ้าอาวาสวัดบ้านติม ตำบลสองชั้น อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

“การทำงานมีสุข ชีวิตมีสุข ด้วยคุณธรรม จริยธรรม”

คุณธรรม จริยธรรมในการทำงาน

คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดีและความถูกต้องในการแสดงออกทั้งกาย วาจา และใจ ของแต่ละบุคคลซึ่งยึดมั่นไว้เป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัย

จริยธรรม หมายถึง กฎเกณฑ์ที่เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนในสิ่งที่ดีงาม เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับชมชอบหรือยอมรับจากสังคม เพื่อความสันติสุขแห่งตนเองและความสงบเรียบร้อยของสังคม

ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม

๑. ช่วยให้ชีวิตดำเนินไปด้วยความราบรื่นและสงบ
๒. ช่วยให้มีสติสัมปชัญญะอยู่ตลอดเวลา
๓. ช่วยสร้างความมีระเบียบวินัยให้แก่บุคคลในชาติ
๔. ช่วยควบคุมไม่ให้คนชั่วมีจำนวนมากขึ้น
๕. ช่วยใ้มนุษยนำความรู้และประสบการณ์มาสร้างสรรค์แต่สิ่งที่มีคุณค่า
๖. ช่วยควบคุมความเจริญทางด้านวัตถุและจิตใจของคนให้เจริญไปพร้อม ๆ กัน

คุณธรรมในการทำงาน

คุณธรรมในการทำงาน หมายถึง ลักษณะนิสัยที่ดีที่ควรประพฤติปฏิบัติในการประกอบอาชีพ คุณธรรมสำคัญที่ช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จมีดังนี้

๑. ความมีสติสัมปชัญญะ หมายถึง การควบคุมตนเองให้พร้อม มีสภาพตื่นตัวจับไว้ใน การรับรู้ ทางประสาทสัมผัส การใช้ปัญญาและเหตุผลในการตัดสินใจที่จะประพฤติปฏิบัติในเรื่องต่างๆ ได้อย่างรอบคอบ เหมาะสม และถูกต้อง

๒. ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมาทั้งกาย วาจา และใจ ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกง และไม่หลอกลวงใคร

๓. ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความพยายามในการทำงานหรือหน้าที่ของตนเองอย่างแข็งขัน ด้วยความมุ่งมั่นเอาใจใส่อย่างจริงจังพยายามทำเรื่อยไปจนกว่างานจะสำเร็จ

๔. ความมีระเบียบวินัย หมายถึง แบบแผนที่วางไว้เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติและดำเนินการให้ถูกต้อง ถูกที่ มีความเรียบร้อย ถูกต้องเหมาะสมกับจรรยาบรรณ ขอบบังคับ ขอตกลง กฎหมาย และศีลธรรม

๕. ความรับผิดชอบ หมายถึง ความเอาใจใส่มุ่งมั่นตั้งใจต่องาน หน้าที่ ด้วยความผูกพัน ความพากเพียร เพื่อให้งานสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

๖. ความมีน้ำใจ คือ ประารถนาดีมีไมตรีจิตต้องการช่วยเหลือให้ทุกคนประสบความสำเร็จ และช่วยเหลือผู้อื่นให้พบทุกข

๗. ความประหยัด หมายถึง การรู้จักใช้ รู้จักออม รู้จักประหยัดเวลาตามความจำเป็น เพื่อให้ได้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าที่สุด

๘. ความสามัคคี หมายถึง การที่ทุกคนมีความพร้อมทั้งกาย จิตใจ และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีจุดมุ่งหมายที่จะปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จโดยไม่มีการเกี่ยงงอน

จริยธรรมในการทำงาน

จริยธรรมในการทำงาน หมายถึง กฎเกณฑ์ที่เป็นแนวทางปฏิบัติตนในการประกอบอาชีพที่ถือว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม เหมาะสม และยอมรับการทำงานหรือการประกอบอาชีพต่าง ๆ จะเน้นในเรื่องของจริยธรรมที่มีความแตกต่างกันดังนี้

จริยธรรมในการทำงานทั่วไป

จริยธรรมที่นำมาซึ่งความสุขความเจริญในการทำงานและการดำรงชีวิต เรียกว่า มงคล ๓๘ ประการ มงคลชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการทำงานมีดังนี้

๑. ชำนาญในวิชาชีพของตน (มงคลชีวิตข้อที่ ๘) เป็นการนำความรู้ที่เล่าเรียน ฝึกฝน อบรม มาปฏิบัติให้เกิดความชำนาญจนสามารถยึดเป็นอาชีพได้

๒. ระเบียบวินัย (มงคลชีวิตข้อที่ ๙) การฝึกกาย วาจาใจอยู่ในระเบียบวินัยที่สังคมหรือสถาบันวางไว้เป็นแบบแผน

๓. กลาววาจาดี(มงคลชีวิตข้อที่ ๑๐) คือ วจีสุจริต ๔ ประการ ไตแก ความจริง คำประสาน สามัคคีคำสุภาพ คำมีประโยชน์๔. ทำงานไม่คั่งค้างสับสน (มงคลชีวิตข้อที่ ๑๔) ลักษณะการทำงานของคนโดยทั่วไปมี ๒ แบบ คือ

- การทำงานคั่งค้างสับสน คือ ทำงานหยาบยุ่งเหยิง ทำงานไม่สำเร็จ
- การทำงานไม่คั่งค้าง คือ การทำงานดีมีระเบียบ ทำงานเต็มฝีมือ และทำงานให้เสร็จ

จรรยาบรรณวิชาชีพ

จรรยาบรรณเกิดขึ้นเพื่อมุ่งให้คนในวิชาชีพมีประสิทธิภาพ ให้เป็นคนดีในการบริการวิชาชีพให้คนในวิชาชีพมีเกียรติศักดิ์ศรีที่มีกฎเกณฑ์มาตรฐานจรรยาบรรณ

จรรยาบรรณ มีความสำคัญและจำเป็นต่อทุกอาชีพ ทุกสถาบัน และหน่วยงาน เพราะเป็นที่ยึดเหนี่ยวควบคุมการประพฤติ ปฏิบัติด้วยความดีงาม

ความสำคัญของจรรยาบรรณ

เพื่อให้มนุษย์สามารถอาศัยอยู่รวมกันได้อย่างสงบสุข จึงต้องมีกฎ กติกา มารยาท ของการอยู่รวมกัน ในสังคมที่เจริญแล้วไม่มองแต่ความเจริญทางวัตถุ

จริยธรรมในการทำงานผู้บริหาร

๑. มีหิริโอตตปปะ
๒. เวณอคติ ๔ ประการ
๓. มีพรหมวิหาร ๔
๔. มีสังคหวัตถุ ๔

จริยธรรมของผู้ประกอบอาชีพค้าย

๑. ตาดี หมายถึง รู้จักสินค้า ดูของเป็น สามารถคำนวณราคา กะต้นทุน กิ่งกำไรใดแมนยำ
๒. จัดเงินธุรกิจ หมายถึง รู้จักแหล่งซื้อขายสินค้า รู้ความเคลื่อนไหวและความต้องการของตลาด
๓. พอมด้วยแหล่งทุนเป็นที่อาศัย หมายถึงเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจในหมู่แหล่งลงทุนใหญ่ ๆ

จรรยาบรรณวิชาชีพ

จรรยาบรรณวิชาชีพ หมายถึง กฎเกณฑ์หรือแนวทางในการประพฤติปฏิบัติที่ผู้ประกอบอาชีพแต่ละอาชีพกำหนดขึ้นเพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติชื่อเสียง ฐานะของสมาชิกและวงการวิชาชีพนั้น ๆ ของสมาชิกที่ประกอบอาชีพนั้น ๆ

ตัวอย่างจรรยาบรรณวิชาชีพ

จรรยาบรรณของผู้ประกอบอาชีพค้าย

๑. พึ่งมีสัจจะ คือ ความจริงในอาชีพของตนและผู้อื่นที่ให้บริการของตนอย่างเคร่งครัด
๒. พึ่งมีเมตตากรุณาต่อลูกค้าเสมอหน้ากัน ไม่ควรคิดเอาประโยชน์ตน หรือผลกำไรลูกค้าเดียว
๓. พึ่งเฉลี่ยผลกำไรผู้ร่วมงานทุกคนเสมอหน้ากัน
๔. พึ่งให้เกียรติแก่ลูกค้าทุกคน ไม่คดโกง
๕. พึ่งหาวิธีการร่วมมือกับนักการค้าอื่น ๆ เพื่อช่วยเหลือสังคม
๖. พึ่งเสียภาษีอากรให้รัฐอย่างถูกต้องเต็มเม็ดเต็มหน่วย
๗. พึ่งรับผิดชอบต่อผู้ร่วมงานทุกคนด้วยความเมตตาธรรม
๘. พึ่งพูดจาไพเราะอ่อนหวานและปฏิบัติตนเป็นกัลยาณมิตรกับลูกค้าทุกคน
๙. พึ่งบริการลูกค้าให้รวดเร็วทันใจเท่าที่จะทำได้
๑๐. พึ่งหาทางร่วมมือ รวมแรง รวมใจกับรัฐบาลในการพัฒนาสังคม

จรรยาบรรณครู

๑. เลื่อมใสการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ
๒. ยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ ไม่ลบหลู่ดูหมิ่นศาสนาอื่น
๓. ตั้งใจสั่งสอนศิษย์ อุทิศเวลาของตนให้ศิษย์
๔. รักษาชื่อเสียงของตนมิให้ขึ้นชื่อว่า เป็นคนประพฤติชั่ว
๕. ถือปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมอันดีงามของสถานศึกษา
๖. ภายนอกวิชาความรู้โดยไม่บิดเบือนและปิดบังอำพราง
๗. ให้เกียรติแก่ผู้อื่นทางวิชาการ ไม่นำผลงานของตนไปแอบอ้างเป็นของตน
๘. ประพฤติอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต
๙. สุขภาพ เรียบร้อย เป็นแบบอย่างที่ดีให้แกศิษย์
๑๐. รักษาความสามัคคีระหว่างครูและช่วยเหลือกันในหน้าที่การงาน

จรรยาบรรณแพทย์

๑. มีเมตตาจิตแก่คนไข้ ไม่เลือกชั้นวรรณะ
๒. มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่ยกตนข่มท่าน
๓. มีความสะอาด เกรงกลัวต่อบาป
๔. มีความละเอียดรอบคอบ สุขุม มีสติใคร่ครวญเหตุผล
๕. ไม่โลภเห็นแก่ลาภของผู้ป่วยแต่ฝ่ายเดียว
๖. ไม่โอ้อวดวิชาความรู้ให้ผู้อื่นหลงเชื่อ
๗. ไม่เป็นคนเกียจคร้าน เผอเรอ มั่งกาย

๘. ไม่ลุ่มอำนาจแก่อคติ ๔ คือ ความลำเอียงด้วยความรักความโกรธ ความกลัว ความหลง (โง)
๙. ไม่นั่นไหวต่อสิ่งที่เป็นโลกธรรม ๘ คือ ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข และความเสื่อม
๑๐. ไม่มีสันดานชอบความมัวเมาในหมู้อบายมุข

จรรยาบรรณนักกฎหมาย

๑. พึ่งถื่อวางานดานกฎหมายเป็นอาชีพไมใช่ธุรกิจ
๒. พึ่งถื่อวากฎหมายเป็นเพียงเครื่องมือของความยุติธรรม มิใช่มาตาการความยุติธรรม
๓. พึ่งถื่อวานักกฎหมายทุกคนเป็นที่พึ่งของประชาชนทุกคนในดานกฎหมาย
๔. พึ่งถื่อวากฎหมายอยุ่เหนืออามิสสินจ้างหรือผลประโยชน์ใด ๆ
๕. พึ่งถื่อวากฎหมายเป็นกลางสำหรับทุกคน
๖. พึ่งถื่อวานุชยทุกคนมีสิทธิในเรื่องยุติธรรมเทาเทียมกัน
๗. พึ่งชวนชวยหาความรู้ให้ทันเหตุการณเสมอ
๘. พึ่งงดเวนอบายมุขทั้งหลายอันเป็นสิ่งบั่นทอนความยุติธรรม
๙. พึ่งรักษาเกียรติยั้งกวาทรัพย์สินใด
๑๐. พึ่งถื่อวาบุคคลมีคาเหนือวัตถุ

จรรยาบรรณทหาร

๑. มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
๒. ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๓. ยอมสละประโยชน์สวนตน เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติ
๔. รักษาชื่อเสียง และเกียรติศักดิ์ของทหาร
๕. มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต
๖. ซื่อตรงต่อตนเอง ผู้อื่น และครอบครัว
๗. มีลักษณะผู้นำ มีวินัย ปฏิบัติตามคำสั่งอันชอบธรรม ถูกต้องตามกฎหมาย โดยเคร่งครัด และปกครองผู้ใต้บังคับบัญชา ด้วยความเป็นธรรม
๘. ต้องไมใช่ตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ อันจักทำให้เสื่อมเสียศักดิ์ศรี และเกียรติภูมิของทหาร
๙. ไมรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากผู้ใต้บังคับบัญชา หรือบุคคลอื่น อันอาจทำให้เป็นที่สงสัย หรือเขาใจวามีการเลือกปฏิบัติ หรือไมเป็นธรรม
๑๐. ปฏิบัติต่อบุคคลที่มาติดต่อเกี่ยวของอย่างเสมอภาคและเทาเทียมกัน
๑๑. รูรักสามัคคี เพื่อประโยชน์ต่อการปฏิบัติราชการทหาร
๑๒. ต้องบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุมคา และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อ ทหารทหาร
๑๓. พัฒนาตนใหม่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการทหาร
๑๔. รักษาความลับของทางราชการทหารโดยเคร่งครัด

คุณธรรม จริยธรรม สำหรับข้าราชการ

คุณธรรม จริยธรรม สำหรับข้าราชการ คือ การใช้หลักธรรมปฏิบัติในการบริหารงานทุกระดับ ตั้งแต่ ระดับปฏิบัติการ และผู้บริหารระดับต้น ระดับกลาง หรือระดับสูง ให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพสูง โดยการปกครองและบริหารที่ดี (Good Governance)

การปกครองและบริหารที่ดี ตามหลักธรรมปฏิบัติ นั้น ผู้บริหารงานต้องมี “ประมุขศิลป์” คือ คุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ดี (Good Leadership) อันเป็นคุณสมบัติที่ดี ที่สำคัญ ของหัวหน้าฝ่ายบริหาร ลงมาถึงหัวหน้างานทุกระดับให้สามารถปกครอง และบริหารองค์กรที่ตนรับผิดชอบ ให้ดำเนินไปถึงความสำเร็จอย่างได้ผลดี มีประสิทธิภาพสูง และให้ถึงความเจริญ รุ่งเรือง และสันติสุข อย่างมั่นคง

คุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ดีนั้น เป็นทั้งศาสตร์ (Science) และศิลป์ (Arts) กล่าวคือ สามารถศึกษาวิเคราะห์วิจัยข้อมูลอย่างมีระบบ (Systematic Study) จากพฤติกรรมและวิธีการปกครองการบริหาร องค์กรให้สำเร็จด้วยดี มีประสิทธิภาพสูงมาแล้ว ประมวลขึ้นเป็นหลัก หรือ ทฤษฎี (Theory) ตามวิธีการทาง วิทยาศาสตร์ (Scientific Method) สำหรับใช้เป็นแนวทาง การปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่ายบริหาร ให้เกิด ประโยชน์แก่การปกครองการบริหารที่ดี (Good Governance) กล่าวคือ ให้บรรลุผลสำเร็จด้วยดีมีประสิทธิภาพ สูงได้ เพราะเหตุนี้ ประมุขศิลป์ คือ คุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ดี จึงชื่อว่า เป็นศาสตร์ (Science)

นอกจากนี้ คุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ดีนั้น ยังเกิดจากการที่บุคคลได้เคยศึกษา หาความรู้ ฝึกฝน อบรม บ่มนิสัย และเคยปฏิบัติพัฒนาสภาวะความเป็นผู้นำที่ดี มาแต่ปางก่อน คือ แต่อดีตกาล จน หล่อ หลอมบุคลิกภาพและสภาวะความเป็นผู้นำที่ดี ปลูกฝัง เพิ่มพูน อยู่ใน จิตสันดานยิ่งขึ้นต่อๆ มาจนถึงปัจจุบัน ประมุขศิลป์ คือ คุณลักษณะของความเป็นผู้นำที่ดีเช่นนี้ ชื่อว่า เป็นศิลป์ (Arts) ซึ่งก็คือ “บุญบารมี” นั้นเอง

คุณธรรม จริยธรรม สำหรับข้าราชการ นั้น ประกอบด้วยหลักธรรม ๔ ประการ คือ

๑. หลักการครองตน
๒. หลักการครองงาน
๓. หลักการครองคน
๔. หลักธรรมาภิบาล

หลักการครองตน

หลักการครองตน ประกอบด้วยหลักธรรมดังต่อไปนี้

๑. เป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี คือ เป็นผู้มีสุขภาพกาย และ สุขภาพจิตที่ดี

๑.๑ มีสุขภาพกายที่ดี คือ เป็นผู้มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีท่วงท่ากิริยา รวมทั้งการแต่งกาย ที่สุภาพ เรียบร้อย ดึงาม สะอาด และดูสง่างามสมฐานะ

๑.๒ มีสุขภาพจิตที่ดี คือ เป็นผู้มีอัธยาศัยใจคอที่งาม เป็นคนดี มีศีลธรรม ได้แก่ ศรัทธา ศีล สุตะ จาคะ วิริยะ สติ สมาธิ และปัญญา

ผู้มีศรัทธา หมายถึง เป็นผู้รู้จักศรัทธาบุคคล และข้อปฏิบัติที่ควรศรัทธา ไม่ลุ่มหลง งาม งามในที่ตั้งแห่งความลุ่มหลง

ผู้มีศีล คือ ผู้ที่รู้จักสำรวมระวัง ความประพฤติปฏิบัติ ทางกาย และทางวาจา ให้ เรียบร้อย ดึงาม ไม่ประพฤติเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ผู้มีสุตะ คือ ผู้ได้เรียนรู้ทางวิชาการ และได้ศึกษาค้นคว้าในวิชาชีพดี

ผู้มีจาคะ คือ เป็นผู้มึจิตใจกว้างขวาง ไม่คับแคบ รู้จักเสียสละ

ผู้มีวิริยะ คือ ผู้ขยันหมั่นเพียร ในการประกอบกิจการงานงานอาชีพ และ/หรือในหน้าที่ รับผิดชอบ

ผู้มีสติ คือ ผู้รู้จัก ยับยั้ง ชั่งใจ รู้จักคิดไตร่ตรองให้รอบคอบ ก่อนคิด พูด ทำ

ผู้มีสมาธิ คือ ผู้มีจิตใจตั้งมั่น ช่มกิเลสนิวรณ์

ผู้มีปัญญา คือ ผู้มีปัญญาอันเห็นชอบรอบรู้ทางเจริญ ทางเสื่อมแห่งชีวิต ตามที่เป็นจริง

๒. ผู้มีกัลยาณมิตตธรรม คือ ผู้มีคุณธรรมของมิตรที่ดี ๗ ประการ คือ

- ๑) เป็นผู้น่ารัก (ปิโย) คือ เป็นผู้ที่มีจิตใจกอบปรีย์ด้วยเมตตากรุณาพรหมวิหาร
- ๒) เป็นผู้น่ารักพบปะ (ครุ) คือ เป็นผู้ที่สามารถเอาเป็นที่พึ่งอาศัย เป็นที่พึ่งทางใจ
- ๓) เป็นผู้ไม่น่าบ่น น่ารังเกียจ (ภาวนิโย) ด้วยว่า เป็นผู้ได้ฝึกฝนอบรมตนมาดีแล้ว ควรแก่การยอมรับและยกย่องนับถือ เอาเป็นเยี่ยงอย่างได้
- ๔) เป็นผู้รู้จักพูดจาโดยมีเหตุผลและหลักการ (วัตตา) รู้จักชี้แจง แนะนำ ให้ผู้อื่น เข้าใจดี แจ่มแจ้ง เป็นที่ปรึกษาที่ดี
- ๕) เป็นผู้อดทนต่อถ้อยคำที่ล่วงเกิน วิพากษ์วิจารณ์ ชักถาม หรือขอปรึกษาหารือ ขอให้คำแนะนำต่างๆ ได้ (วจนักขโม)
- ๖) สามารถถ่วงชั่งเรื่องที่ลึกซึ้ง หรือเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อนให้เข้าใจอย่าง ถูกต้อง และ ตรงประเด็นได้ (คัมภีรญ จะ กะลัง กัตตา)
- ๗) ไม่ชักนำไปในอริฐานะ (โน จัญญาเน นิโยชะเย) คือไม่ชักจูงไปในทางเสื่อม (อบายมุข) หรือ ไปในทางที่เหลวไหลไร้สาระ หรือที่เป็นโทษ เป็นความทุกข์ เดือดร้อน

หลักการครองงาน

หลักการครองงาน ประกอบด้วยหลักธรรม คือ อิทธิบาทธรรม ได้แก่

๔.๑ ฉันทะ ความรักงาน คือ จะต้องเป็นผู้รักงานที่ตนมีหน้าที่รับผิดชอบอยู่ และทั้งจะต้อง เอาใจใส่กระตือรือร้นในการเรียนรู้งาน และเพิ่มพูนวิชาความรู้ความสามารถในการทำกิจการงาน และ มุ่งมั่นที่จะทำงานในหน้าที่รับผิดชอบหรือกิจการงานอาชีพของตนให้สำเร็จเรียบร้อยอยู่เสมอ

๔.๒ วิริยะ ความเพียร คือ จะต้องเป็นผู้มีความขยันหมั่นเพียร ประกอบด้วยความอดทน ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากในการประกอบกิจการงานในหน้าที่หรือในอาชีพของตน จึงจะถึงความสำเร็จ และความเจริญก้าวหน้าได้

๔.๓ จิตตะ ความเป็นผู้มีใจจดจ่ออยู่กับการทำงาน ผู้ที่จะทำงานได้สำเร็จด้วยดี มี ประสิทธิภาพนั้น จะต้องเป็นผู้เอาใจใส่ต่อกิจการงานที่ทำ และมุ่งกระทำงานอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะสำเร็จ ไม่ทอดทิ้งหรือวางธุระเสียกลางคัน ไม่เป็นคนจับจด หรือทำงานแบบทำๆ หยุดๆ หัวหน้าหน่วยงานหรือผู้บริหารจะต้องคอยดูแลเอาใจใส่ “ติดตามผลงาน และ/หรือ ตรวจงาน” หน่วยงานต่างๆ ภายในองค์กรของตน เพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัย ตัดสินใจ และสั่งการ ให้กิจการงาน ทุกหน่วยดำเนินตามนโยบายและแผนงาน ให้ถึงความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

๔.๔ วิมังสา ความเป็นผู้รู้จักพิจารณาเหตุสังเกตผลในการปฏิบัติงานของตนเอง และของผู้เกี่ยวข้องหรือของผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา ว่า ดำเนินไปตามนโยบายและแผนงานที่วางไว้หรือไม่ ได้ผลสำเร็จ หรือมีความคืบหน้าไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงไร มีอุปสรรคหรือปัญหาที่ควรได้รับการ ปรับปรุงแก้ไขวิธีการทำงาน หรือวิธีการบริหารกิจการงานนั้นให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้อย่างไร ขั้นตอนนี้ เป็นการนำข้อมูลจากที่ได้ติดตามประเมินผลงานหรือตรวจงานนั้นแหละมาวิเคราะห์ วิจัย ให้ทราบเหตุผล ของปัญหาหรืออุปสรรคข้อขัดข้องในการทำงาน แล้วพิจารณาแก้ไขปัญหานั้น และปรับปรุงพัฒนาวิธี การทำงานให้ดำเนินไปสู่ความสำเร็จ ให้ถึงความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไปได้

อนึ่ง อิทธิบาทธรรม ข้อ “วิมังสา” คือความเป็นผู้รู้จักพิจารณาเหตุสังเกตผลในการทำงานให้ได้ผลดีนี้ กล่าวโดยความหมายอย่างกว้าง จะเห็นมีข้อปฏิบัติที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบ หรือในการประกอบสัมมาอาชีพ ให้ได้ผลดีและมีความเจริญมั่นคงยิ่งกว่าข้ออื่นๆ อีก ที่ในวงวิชาการบริหาร ได้ศึกษาวิจัยเห็นผลดีมาแล้ว ได้แก่

ก) เป็นผู้มีความคิดริเริ่ม (Initiatives) ด้วยความคิดสร้างสรรค์ (Creative) โครงการใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์สุขแก่หมู่คณะ สังคม และประเทศชาติ และวิธีการทำงานใหม่ๆ ให้การปกครอง การบริหาร กิจการงานได้บังเกิดผลดี มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ข) มีความคิดพัฒนา (Development) คือ เป็นนักพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่ล้าหลัง หรือข้อบกพร่องในการทำงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

ค) เป็นผู้มีสำนึกในภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ (Sense of Responsibilities) สูง คือ มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยการศึกษาหาความรู้ เพิ่มพูนศักยภาพ และ สำนึกในการสร้าง ฐานะของตน และมีสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม คือต่อครอบครัว ต่อองค์กรและหมู่คณะ ที่ตนรับผิดชอบอยู่ และต่อสังคมประเทศชาติ ให้เจริญสันติสุข และมั่นคง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนึกในหน้าที่ รับผิดชอบต่อสถาบันหลักทั้ง ๓ ของประเทศ ชาติไทยเรา คือ สถาบันชาติ ๑ สถาบันพระพุทธศาสนา ๑ และสถาบันพระมหากษัตริย์ ๑ เพราะสถาบันหลักทั้ง ๓ นี้ หากสถาบันใดคลอนแคลน ไม่นั่นคง ไม่ว่า จะเป็นเพราะถูกศัตรูภายใน และ/หรือ ศัตรูจากภายนอกกรุกราน ย่อมกระทบกระเทือนถึงสถาบันหลักอื่นๆ ของชาติไทยเรา ให้พลอยคลอนแคลนอ่อนแอไปด้วย

ผู้นำที่ดี จึงย่อมต้องสำเหนียก และจักต้องมีความสำนึก ในหน้าที่ความ รับผิดชอบต่อ สถาบันหลักทั้ง ๓ นี้ อย่างจริงใจ และจะต้องรับช่วยกันดำเนินการ ให้ความ ค้ำครอง ปกป้อง แก้ไข บำรุง รักษา อย่างเข้มแข็งจริงจัง และต่อเนื่อง ให้เกิดความเจริญ และ ความสันติสุขอย่างมั่นคง ให้ได้

ฆ) มีความมั่นใจตนเอง (Self Confidence) สูง นี้หมายถึง มีความมั่นใจ โดยธรรม คือ มีความมั่นใจในความรู้ ความสามารถ สติปัญญาและวิสัยทัศน์ และทั้งคุณธรรม คือ ความเป็นผู้มีศีล มีธรรม อันตนได้ศึกษาอบรมมาดีแล้ว มิใช่มีความมั่นใจอย่างผิดๆ ลอยๆ อย่างหลงตัวหลงตน ทั้งๆ ที่แท้จริง ตนเอง หาได้มีคุณสมบัติและคุณธรรมดีสมจริงไม่ และจักต้องรู้จักแสดงความ มั่นใจ ในเวลาคิด พูด ทำ ให้ เหมาะสมกับกาลเทศะ บุคคล สถานที่ และ ประชุมชน ด้วย

หลักการครองคน

หลักการครองคน ประกอบด้วยหลักธรรมดังต่อไปนี้

๑. รู้จักหลักปฏิบัติต่อกันด้วยดี ระหว่างผู้บังคับบัญชากับลูกน้อง หรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ตามหลักธรรมของพระพุทธเจ้า ชื่อ “เหตุภูมิติก” มีเนื้อความว่า

“เหตุภูมิติก” คือ ทิศเบื้องต่ำ เจ้านาย หรือผู้บังคับบัญชา พึงบำรุงบำว คือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ด้วยสถาน ๕ คือ

๑.๑ ด้วยการจัดงานให้ตามกำลัง กล่าวคือ มอบหมายหน้าที่การงานให้ตามกำลังความรู้ สติปัญญา ความสามารถ (Put the right man on the right job – รู้จักใช้คนให้ถูกกับงาน)

๑.๒ ด้วยการให้อาหารและบำเหน็จรางวัล กล่าวคือ เมื่อทำดี ก็รู้จักยกย่องชมเชย และ/หรือ สนับสนุน อุดหนุน ให้ได้รับบำเหน็จรางวัล เลื่อนยศ เลื่อนตำแหน่งตามสมควรแก่ฐานะ เมื่อทำไม่ดี ก็ให้คำ ตักเตือน แนะนำ สั่งสอน ให้พัฒนาสมรรถภาพให้ดีขึ้น ถ้าไม่ยอมแก้ไขพัฒนาตนให้ดีขึ้น ก็ต้องตำหนิ และมีโทษ ตามกฏเกณฑ์ โดยชอบธรรม

๑.๓ ด้วยการรักษาพยาบาลในยามเจ็บไข้ กล่าวคือ ต้องรู้จักดูแลสารทุกข์ สุขดิบของ ผู้อยู่ใต้ บังคับบัญชา ไม่เป็นผู้แล้งน้ำใจ คือไม่ปฏิบัติกับลูกน้อง หรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

๑.๔ ด้วยแจกของมีรสดีแปลกๆ ให้กิน หมายความว่า ให้รู้จักมีน้ำใจแบ่งปันของกิน ของใช้ดีๆ ให้ ลูกน้อง

๑.๕ ด้วยปล่อยในสมัย คือ รู้จักให้ลูกน้อง หรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาได้ลาพักผ่อนบ้าง

ส่วนบ้าง หรือลูกน้องผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา เมื่อเจ้านาย หรือผู้บังคับบัญชา ทำนุบำรุงอย่างนี้แล้ว ก็พึงปฏิบัติอนุเคราะห์เจ้านาย ผู้บังคับบัญชาด้วยสถาน ๕ ตอบแทนด้วยเช่นกัน คือ

(๑) ลูกขึ้นทำงานก่อนนาย คือ ให้รับสนองงานผู้บังคับบัญชาด้วยความขยันขันแข็ง ความสำเร็จมาทำงานก่อนนาย หรือผู้บังคับบัญชา อย่างน้อย ก็มาให้ทันเวลาทำงาน ไม่มาสายกว่านาย หรือ สายกว่าเวลาทำงานตามปกติ

(๒) เลิกการทำงานที่หลังนาย คือ ทำงานด้วยความขยันขันแข็ง แม้เลิก ก็ควรเลิก ที่หลังนาย หรือผู้บังคับบัญชา อย่างน้อยก็อยู่ทำงานให้เต็มเวลา ไม่หนีกลับก่อนเวลาเลิกงาน

(๓) ถือเอาแต่ของทีนายให้ คือ มีความซื่อสัตย์ จงรักภักดี ไม่คดโกงนาย หรือผู้บังคับบัญชา ไม่คอร์รัปชัน ไม่เรียกร้องต้องการโดยไม่เป็นธรรม หรือเกินเหตุ

(๔) ทำงานให้ดีขึ้น คือ ต้องรู้จักพัฒนาคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถ และวิสัยทัศน์ในการทำงาน ให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพสูง

(๕) นำคุณของนายไปสรรเสริญ คือ รู้จักนำคุณความดีของเจ้านาย ผู้บังคับบัญชา ไปยกย่อง สรรเสริญ ตามความเป็นจริง ในที่และโอกาสอันสมควร กล่าวโดยย่อ ผู้บังคับบัญชา กับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา พึงปฏิบัติต่อกัน ดังคำนักปกครอง นักบริหารแต่โบราณกล่าวว่า

“อยู่สูงให้นอนคว่ำ อยู่ต่ำให้นอนหงาย”

“อยู่สูงให้นอนคว่ำ”

หมายความว่า เป็นผู้ปกครอง ผู้บังคับบัญชา หรือเป็นผู้นำคน พึง ดูแลเอาใจใส่ ทำนุบำรุง ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือลูกน้องด้วยดี คือด้วยความเป็นธรรม ตามหลักธรรมของ พระพุทธเจ้า ตามที่กล่าวข้างต้นนี้ เพื่อให้ลูกน้อง หรือผู้ใต้บังคับบัญชา มีขวัญกำลังใจในการสนองงาน ได้เต็มที่ อย่าให้ลูกน้อง หรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา เกิดความรู้สึกท้อถอย ว่าทำดีสักเท่าใด ผู้ใหญ่ ก็ไม่เหลียวแล ดังคำโบราณท่านว่า

“มีปาก ก็มีเปลา เหมือนเต่าหอย”

“เป็นผู้น้อย แม้ทำดี ไม่มีขลัง”

หรืออย่าให้ลูกน้อง หรือผู้ใต้บังคับบัญชา เกิดความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจว่า ผู้ใหญ่ไม่ ยุติธรรม มักเลือกปฏิบัติไม่เสมอ กัน ดังคำที่ว่า

(เรา) ทำงานทั้งวัน ได้พันห้า

(ส่วนคนอื่น) เดินไปเดินมา ได้ห้าพัน

“อยู่ต่ำให้นอนหงาย” หมายความว่า ลูกน้อง หรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ก็พึงปฏิบัติตน ต่อเจ้านาย หรือผู้บังคับบัญชาด้วยดี รับสนองงานท่านด้วยความยินดี ด้วยใจจริง และทำงานด้วย ความเข้มแข็ง ตามหลักธรรม คือ “เหมฐิมิติก” ดังที่กล่าวมาแล้ว

๒. เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation) ที่ดี ด้วยคุณธรรม คือ พรหมวิหารธรรม และสังคหวัตถุ

พรหมวิหารธรรม คุณธรรมเครื่องอยู่ของผู้ใหญ่ ๔ ประการ

(๑) เมตตา คือ ความรัก ปราบปรามที่จะทำให้ผู้อื่นอยู่ดีมีสุข

(๒) กรุณา คือ ความสงสาร ปราบปรามให้ผู้มีทุกข์ เตือดร้อน ให้พ้นทุกข์

(๓) มุทิตา คือ ความพลอยยินดี ที่ผู้อื่นได้ดี ไม่คิดอิจฉาริษยากัน

(๔) อุเบกขา คือ ความวางเฉย ไม่ยินดียินร้ายเมื่อผู้อื่นถึงซึ่งความวิบัติ โดยที่เราจะช่วย อะไรไม่ได้ ก็ต้องปล่อยวางใจของเราเองด้วยปัญญา ตามพระพุทธพจน์ว่า “สัตว์โลกเป็นไปตามกรรม”

สังคหวัตถุธรรม ๔ ประการ คือ

- (๑) ทาน รู้จักให้ปัน สิ่งของ ของตน แก่ผู้อื่นที่ควรให้ปัน
- (๒) ปิยวาจา รู้จักเจรจาอ่อนหวาน คือ กล่าวแต่วาจาที่สุภาพอ่อนโยน
- (๓) อตถจริยา รู้จักประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น
- (๔) สมานัตตตา เป็นผู้มีตนเสมอ คือ ไม่ถือตัวเย่อหยิ่ง จองหอง อวดดี

คุณธรรม ๔ ประการนี้ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้อื่นไว้ได้ และยังความสมัคร สมานสามัคคี ให้เกิดขึ้นระหว่างกันและกันด้วย หรือจะเรียกว่า เป็น “หลักธรรมมหาเสน่ห์” ก็ได้

หลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาล คือ คุณธรรมของนักปกครองนักบริหารที่ดี (Good Governance) คือ

๒.๑ หลักความถูกต้อง คือ มีการพิจารณาวินิจฉัยปัญหา การทำการตัดสินใจ (Decision Making) และสั่งการ (Command) ด้วยความถูกต้องตามกฎหมายบ้านเมือง และกฎระเบียบข้อบังคับ ขององค์กร ที่ออกตามกฎหมาย ถูกต้องตามหลักศีลธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีของสังคม ถูกต้อง ตามนโยบายของผู้บังคับบัญชาหน่วยเหนือ และถูกต้องตรงประเด็นตามหลักวิชา และได้รับความพึงพอใจ จากคนที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

๒.๒ หลักความเหมาะสม คือ รู้จักคิด พุด ทำ กิจการงาน และปฏิบัติงานได้เหมาะสม ถูกกาลเทศะ บุคคล สังคม และสถานการณ์ (มีสำปฐิธรรม)

สำปฐิธรรม คือ คุณธรรมของสัตบุรุษ คือคนดีมีศีลธรรม มี ๗ ประการ คือ

- ๑) ธัมมัญญตา รู้จักเหตุ ได้แก่ ปัญญารู้เหตุแห่งทางเจริญ และทางเสื่อม เป็นต้น
- ๒) อตถัญญตา รู้จักผล ได้แก่ ปัญญารู้ผล ที่เป็นมาแต่เหตุ หรือปัจจัยให้เกิดผลต่างๆ

ตามที่เป็นจริง

๓) อตตัญญตา รู้จักตน คือ รู้ภูมิธรรม ภูมิปัญญา และฐานะของตน ตามที่เป็นจริง แล้ววางตนให้เหมาะสมแก่ฐานะ

๔) มัตตัญญตา รู้จักประมาณตน ปฏิบัติตน วางตน ให้เหมาะสมแก่ฐานะ และรู้จักประมาณในการบริโภคใช้สอยทรัพย์สินที่มีอยู่ และตามมีตามได้

๕) กาลัญญตา รู้จักกาล คือ รู้จักเวลา หรือโอกาสที่ควร และไม่ควรพูด หรือกระทำ การต่างๆ

๖) ปริสัญญตา รู้จักชุมชน ว่ามีอัยยาศัยใจคอ ฐานะความเป็นอยู่ และขนบธรรมเนียม ประเพณีของหมู่ชนต่างๆ เพื่อให้รู้จักวางตัวให้เหมาะสม

๗) บุคคลัญญตา รู้จักบุคคล ว่ามีอัยยาศัยใจคอ มีภูมิธรรม ภูมิปัญญา และมีฐานะอย่างไร เพื่อปฏิบัติตน หรือวางตน ให้เหมาะสมตามฐานะของเราและของเขา

๒.๓ หลักความบริสุทธิ์ คือ มีการวินิจฉัย สั่งการ กระทำกิจการงาน ด้วยความบริสุทธิ์ใจ คือ ด้วยเจตนา ความคิดอ่าน ที่บริสุทธิ์

๒.๔ หลักความยุติธรรม คือ มีการวินิจฉัย สั่งการ และปฏิบัติต่อผู้อยู่ใต้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้วยความชอบธรรม บนพื้นฐานแห่งหลักธรรม หลักการ เหตุผล และข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ และตรงประเด็น และด้วยความเที่ยงธรรม คือ ไม่อคติ หรือลำเอียงด้วยความหลงรัก หลงชัง ด้วยความกลัวเกรง และด้วยความหลง ไม่รู้จริง คือขาดข้อมูลที่ถูกต้องเชื่อถือได้ และสมบูรณ์ เป็นเครื่อง ประกอบการวินิจฉัย ตัดสินใจ ให้ความเที่ยงธรรม

หลัก “ธรรมาภิบาล” นี้ เมื่อกระจายเป็นข้อปฏิบัติปฏิบัติชอบ สำหรับพระราชามหากษัตริย์ ที่ทรงใช้ปกครองพระราชอาณาจักร ให้อาณาประชาราษฎร์อยู่เย็นเป็นสุข ชื่อว่า “ทศพิธราชธรรม” อันผู้ปกครอง/ ผู้บริหารประเทศชาติทุกระดับ และแม้ผู้บริหารองค์กรอื่นๆ พึงใช้ประกอบ การปฏิบัติงานของตน ให้บรรลุ ความสำเร็จตามเป้าหมาย เพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชนโดยรวม ได้เป็นอย่างดี

“ทศพิธราชธรรม” พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงคุณอันประเสริฐของเรา ได้ทรงถือ เป็น หลักปฏิบัติ ในการครองพระราชอาณาจักร ให้พสกนิกรของพระองค์อยู่เย็นเป็นสุข เป็นที่ประจักษ์ตา ประจักษ์ใจ แก่ชนชาวโลกเสมอนั้น มี ๑๐ ประการ ตามพระพุทธานุญาตดังต่อไปนี้ คือ

- ๑) ทาน การให้
- ๒) ศีล การสังวรระวังกายและวาจา ให้เรียบร้อยดีไม่มีโทษ
- ๓) ปริจจาคะ การเสียสละ
- ๔) อาชชวะ ความซื่อตรง
- ๕) มัททวะ ความสุภาพอ่อนโยน
- ๖) ตปะ ความเพียรเพ่งเผากิเลส
- ๗) อักโกธะ ความไม่โกรธ
- ๘) อวิหิงสา การไม่เบียดเบียนผู้อื่น ตลอดทั้งสัตว์ให้ได้ทุกขียาก
- ๙) ขันติ ความอดทน
- ๑๐) อวิโรธนะ ความประพฤติปฏิบัติที่ไม่ผิดทำนองคลองธรรม และดำรงอาการคงที่ ไม่หวั่นไหว

ด้วยอำนาจยินดียินร้าย

หลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จในการทำงาน

๑. ฉันทะ : มีใจรักในงานที่ทำ

การทำงานให้ประสบความสำเร็จ จุดเริ่มต้นที่ง่าย ๆ แต่สำคัญอย่างมาก คือการมีความสุขกับงานที่ทำอยู่ และการจะมีความสุขกับงานได้นั้น ก่อนอื่นคือคุณต้องชื่นชอบในสิ่งที่ทำ และพึงพอใจกับหน้าที่ที่ได้รับ ลองสังเกตตัวเองดูว่า ทุกวันนี้ทำงานแล้วรู้สึกสนุกไหม หรือพอถึงเวลางานที่ไรแล้วรู้สึกเหมือนร่างกายจะพัง พลังแทบไม่มีทุกที แบบนี้ก็น่าเป็นห่วงแล้วละว่าคุณอาจจะไม่ได้ชอบในงานหรือสิ่งที่คุณทำอยู่เท่าไร ลองเปลี่ยนมาทำอะไรที่คุณชอบและสนุกไปกับมันดีกว่านะ

๒. วิริยะ : มุ่งมั่นทุ่มเทกับงานที่ได้รับมอบหมาย

ถึงแม้ว่าคุณจะชอบและรักในงานของคุณแค่ไหน แต่ถ้าหากขาดสิ่งนี้ไป ประตุสู่ประสบความสำเร็จก็น่าจะไกลหน่อย นั่นคือความขยันหมั่นเพียร หลายๆ ครั้งที่คุณอาจจะรู้สึกว่างานก็เยอะ เดดไลน์ก็ใกล้เข้ามาแล้ว แต่ถ้าเอาแต่ผลัดก็ไม่มีวันเสร็จสักที ความขยันก็เหมือนบันไดที่พาคุณเดินไปสู่ความสำเร็จทีละขั้น ถึงแม้ว่ามันอาจจะเหนื่อย เมื่อยล้า ไม่สบายเหมือนขึ้นลิฟต์ ค่อยๆ เป็นค่อยๆ ไป แต่ก็ทำให้คุณถึงจุดหมายของคุณได้อย่างแน่นอน

๓. จิตตะ : มีสมาธิและจดจ่อกับงานที่ทำอยู่

หลายครั้งในเวลาที่คุณทำงาน อาจมีเรื่องต่างๆ มารบกวนการทำงานของคุณ ซึ่งทำให้คุณไม่มีสมาธิในการทำงาน จิตใจฟุ้งซ่านเอาแต่คิดเรื่องอื่น เช่น ตอนทำงานนี้ ก็อาจจะพะวงว่างานนั้นจะเป็นอย่างไร หรือพอทำงานใหม่ ก็คิดว่างานเก่าที่ยังไม่เสร็จจะส่งทันไหมนะ และทุกๆ ครั้งที่มีสิ่งรบกวนเหล่านั้น ก็จะทำให้ไม่สามารถจดจ่อกับงานได้อย่างที่ควรจะเป็น และผลลัพธ์ที่ออกมาก็จะไม่มีประสิทธิภาพ ขาดความรอบคอบและความใส่ใจในตัวเอง ทางแก้ก็คือตั้งสติ และมีสมาธิจดจ่อกับปัจจุบันเสมอ

๔. วิมังสา : ทบทวนในงานที่ทำและพัฒนาต่อยอด

อีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญเป็นส่วนสำคัญในการทำงาน แบบที่เราไม่สามารถขาดสิ่งนี้ไปได้ นั่นคือปัญญา หรือความรู้ ความสามารถ ต่อให้เรารักในงานที่ทำอยู่ ขยันหมั่นเพียร ใจจดจ่อขนาดที่ว่าทุ่มเททั้งร่างกายแรงใจให้งานเพียงอย่างเดียว แต่หากขาดการพินิจพิเคราะห์ ไตร่ตรอง ใช้สมองคิด งานก็อาจจะผิดพลาดได้ และหลังจากที่ทำงานสำเร็จลุล่วงแล้ว ก็ควรมีการติดตามผลหลังจากนั้นเช่นกัน หากมีข้อผิดพลาดก็เรียนรู้จากสิ่งนั้น และปรับปรุงในครั้งต่อไป ให้ดีขึ้นกว่าเดิม

อินทรีย์ ๕: คุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน

คนฉลาดทำงาน จะทำงานอย่างสนุก และมีความสุขกับงาน โดยเห็นความสำเร็จของงานเป็นการบันดาลสุข ไม่คิดเรื่องเงินเป็นใหญ่ คำว่า "งานคือเงิน เงินคืองาน บันดาลสุข" นั้นจึงไม่ใช่ ต้องเป็น "งานบันดาลสุข" ถึงจะใช้

อินทรีย์ ๕ คือ การตั้งมั่นด้วยจิตอันนำพา ๕ ประการ เพื่อความเจริญในศีลธรรมและการงาน คือ

๑. สัทอินทรีย์ คือ การตั้งมั่นในความเลื่อมใสต่อสิ่งที่ควรเลื่อมใส

๒. วิริยอินทรีย์ คือ การตั้งมั่นในความเพียรพยายาม

๓. สตินอินทรีย์ คือ การตั้งมั่นในการระลึกได้

๔. สมาธิอินทรีย์ คือ การตั้งมั่นในการกระทำจิตให้มีสมาธิ

๕. ปัญญาอินทรีย์ คือ การตั้งมั่นในปัญญาหรือการรู้แจ้ง

ข้อแรก สัทอินทรีย์ คือ ความศรัทธาในการทำงาน มีความชื่นชอบหรือเลื่อมใสในสิ่งที่ทำ หากไม่รักหรือไม่เลื่อมใสศรัทธาต่องาน ชีวิตก็ดำเนินไปได้ยาก รวมไปถึงบ้านเมืองก็คงไม่เจริญมั่นคงได้ หากมีแต่คนไม่รักงานที่ทำ เพราะฉะนั้น เราจะอยู่ได้ องค์กรจะอยู่ได้ รวมถึงบ้านเมืองจะเจริญมั่นคงได้ ส่วนหนึ่งเพราะมีคนรักงาน

ข้อสอง วิริยอินทรีย์ คือ ความเพียรพยายามในการทำงาน หากท้อแท้ใจเสาะ เมื่อเจออุปสรรคก็ไม่มีความพยายาม งานย่อมไม่สำเร็จ เพราะฉะนั้น ถึงแม้จะเจออุปสรรค ปัญหา ก็ไม่ได้ย่อท้อที่จะตั้งใจทำงาน ในที่สุดก็จะได้รับผลสำเร็จ

ข้อสาม สตินทรีย์ คือ ต้องมีความรู้ตัวอยู่เสมอ ซึ่งจะส่งผลให้ไม่สับสนในการทำงาน เพราะเมื่อคนทำงานสับสนก็จะทำงานได้ไม่คุ้มค่าจ้าง พระพุทธเจ้า ตรัสว่า โกะโร ทุมเมธโคจโร "คนชอบเปลืองโกรธเป็นอารมณ์ มักจะมีปัญหาทรมาน" เพราะแทนที่จะหาความรู้มาทำงาน หาแนวร่วม หาวิธีการทำงาน กลับหาเรื่องกับคนอื่น เพราะขาดสติ บางทีทะเลาะกันในที่ทำงาน แล้วตามไปฆ่ากันทีหลัง

"กินเป็น อยู่เป็น คิดเป็น แต่ถ้าอยู่ไม่เป็นนี่ยุ่งที่สุด ครูอนุบาลดีเด็ก นี่ขาดสติไหม ถ้ารู้ว่าจะต้องไปทำงานกับเขาต้องตั้งสติให้ดี ต้องพูดว่า เช่นนี้แหละ เด็กก็เป็นอย่างนี้แหละ

"ยิ่งการทำงานแล้วขาดสติ ไม่มีปัญหาเฉพาะในงาน สามารถไปพาลคนที่บ้านได้อีก หัวหน้าดูลูกน้อง กลับไปบรรยายกับคนที่บ้าน คนไทยไม่เจริญสติ แล้วชอบไปตีมน้ำพลาญสติ เพราะฉะนั้น เราต้องประคองตัว ทำงานให้รู้สึกตัวว่าเราจะต้องเจริญสติ ก่อนนอนก็ให้ฝึก ดึงลมหายใจเข้าลึก ๆ ปล่อยลมหายใจออกยาว ๆ พอดึงลมหายใจก็พูด สุข สุข สุข พอปล่อยลมหายใจ ก็ สบาย สบาย สบาย ถ้าคนหายใจเข้าเป็นสุข หายใจออก เป็นสบาย ก็จะไม่ขาดสติ เพราะฉะนั้น พระพุทธเจ้า จึงได้ตรัสว่า อานาปานสติ เป็นกรรมฐานเอก ที่ส่งเสริมการทำงานให้ดียิ่ง

ข้อสี่ สมาธิอินทรีย์ คือทำงานแบบจดจ่อ มีสมาธิ ไม่ทำงานแบบคุยกันพรว้า พล่าม สับสนไปหมดหรือคิดถึงแต่อดีตและอนาคต โดยหัวใจไม่อยู่กับปัจจุบัน

"อดีตก็จบไปแล้ว ถ้าเราตายแล้วไม่มีใครสานต่อ อย่าทำเลย งานก็หยุด ดังนั้น เราต้องมีความมั่นคงกับปัจจุบันที่เราทำ อดีต อนาคต ปิดออกไป"

ข้อสุดท้าย ปัญญาอินทรีย์ คือ ทำอย่างไรจะทำงานได้อย่างฉลาด ทำอย่างไรให้มีสติปัญญา พระพุทธเจ้า ตรัสว่า ปัญญา เกิดจากการเพ่งในงาน โดยวางตัวช่วยให้งานเดินหน้าดี คนทำฉลาดขึ้น ๒ ข้อ คือ

“ปรโตโฆสะ” คือ เป็นคนชอบให้หูใช้ตาเก็บเกี่ยวประโยชน์ทางปัญญา จะได้จากการสื่อสารกับใครต่อใครก็ตาม ใครเป็นปราชญ์ เป็นบัณฑิต เป็นนักคิด นักค้นคว้า นักแก้ปัญหา

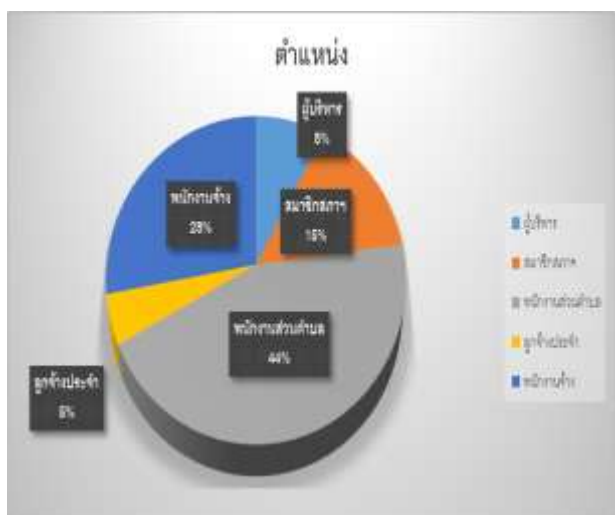
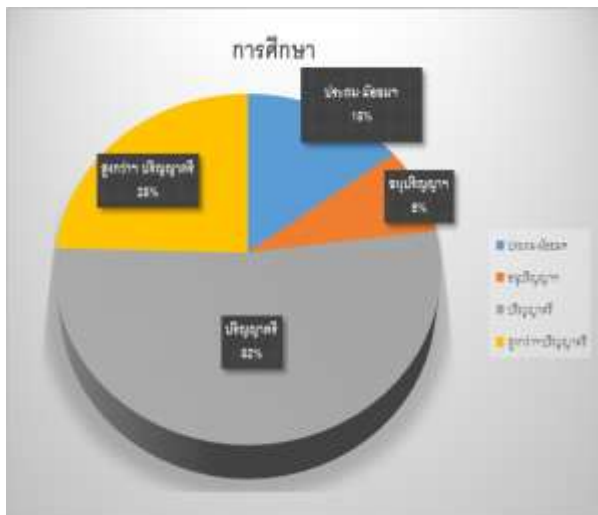
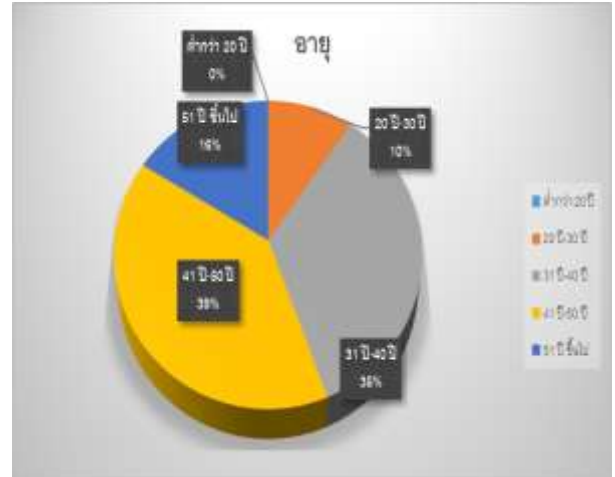
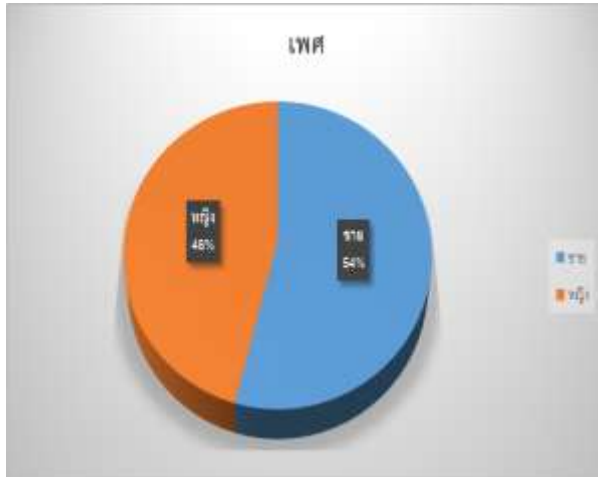
"เขาเขียนหนังสือ เราอ่าน เขาออกรายการวิทยุโทรทัศน์ เราดู เขาอยู่ที่ไหน เราดันดันไปหา บางครั้งบางครั้งเราก็เชิญเขามาตีเราบ้าง ถ้าเราใฝ่รู้ใฝ่ฟัง ก็มีโอกาที่จะเพิ่มสติปัญญา"

“โยนิโสมนสิการ” ชอบสังเกตสังกา เทียบเคียง อ่านอะไรแล้วลุ่มคิด

สรุปผลการประเมินโครงการ

ผลประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ผลการประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จ

จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการตามกลุ่มเป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

คณะผู้บริหาร สมาชิกสภา พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้าง ของเทศบาลตำบลสองชั้น มีจำนวนทั้งสิ้น ๖๖ คน ผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๔๒

การหาค่าเฉลี่ย เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์การประเมินค่าเฉลี่ย ของ บุญชม ศรีสะอาด ๒๕๓๒ : ๑๑๑

ค่าเฉลี่ยระดับ ๔.๕๑ - ๕.๐๐ มีความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระดับ ๓.๕๑ - ๔.๕๐ มีความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ยระดับ ๒.๕๑ - ๓.๕๐ มีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระดับ ๑.๕๑ - ๒.๕๐ มีความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ยระดับ ๑.๐๐ - ๑.๕๐ มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตอนที่ ๒ ความพึงพอใจ / ความรู้ความเข้าใจ / การนำไปใช้ ต่อการเข้าร่วมโครงการ

ด้านวิทยาการ

ข้อ	ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น						ผลลัพธ์
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ยระดับ	
๑.	การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมีความชัดเจน	๓๑ (๕๐.๘๒)	๒๑ (๓๔.๔๓)	๙ (๑๔.๗๕)	๐	๐	๔.๓๖	มาก
๒.	ความสามารถในการอธิบายเนื้อหา	๓๐ (๔๙.๑๘)	๒๒ (๓๖.๐๗)	๙ (๑๔.๗๕)	๐	๐	๔.๓๔	มาก
๓.	การเชื่อมโยงเนื้อหาในการฝึกอบรม	๒๔ (๓๙.๓๔)	๒๒ (๓๖.๐๗)	๑๒ (๑๙.๖๗)	๓ (๔.๙๒)	๐	๔.๑๐	มาก
๔.	มีความครบถ้วนของเนื้อหาในการฝึกอบรม	๒๘ (๔๕.๙๐)	๒๓ (๓๗.๗๑)	๑๐ (๑๖.๓๙)	๐	๐	๔.๓๐	มาก
๕.	การใช้เวลาตามที่กำหนดไว้	๒๘ (๔๕.๙๐)	๒๐ (๓๒.๗๙)	๑๓ (๒๑.๓๑)	๐	๐	๔.๒๕	มาก
๖.	การตอบข้อซักถามในการฝึกอบรม	๒๖ (๔๒.๖๒)	๒๒ (๓๖.๐๗)	๑๓ (๒๑.๓๑)	๐	๐	๔.๒๑	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม							๔.๒๖	มาก
ร้อยละ							๘๕.๒๐	

ผลการประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จ

ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจด้านวิทยาการ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับ ๔.๒๖ คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๒๐

ด้านสถานที่ / ระยะเวลา / อาหาร

ข้อ	ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น						ผลลัพธ์
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ยระดับ	
๑.	สถานที่สะอาดและมีความเหมาะสม	๑๕ (๒๔.๕๙)	๒๒ (๓๖.๐๗)	๑๒ (๑๙.๖๗)	๑๒ (๑๙.๖๗)	๐	๓.๖๖	มาก
๒.	ความพร้อมของอุปกรณ์ โสตทัศนูปกรณ์	๓๑ (๕๐.๘๒)	๒๑ (๓๔.๔๓)	๙ (๑๔.๗๕)	๐	๐	๔.๓๖	มาก
๓.	ระยะเวลาในการอบรมมีความเหมาะสม	๒๘ (๔๕.๙๐)	๒๐ (๓๒.๗๙)	๑๓ (๒๑.๓๑)	๐	๐	๔.๒๕	มาก
๔.	อาหาร มีความเหมาะสม	๓๑ (๕๐.๘๒)	๒๑ (๓๔.๔๓)	๙ (๑๔.๗๕)	๐	๐	๔.๓๖	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม							๔.๑๖	มาก
ร้อยละ							๘๓.๒๐	

/ผลการประเมิน...

ผลการประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จ

ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจด้านสถานที่ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยระดับ ๓.๖๖ ด้านความพร้อมของอุปกรณ์ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยระดับ ๔.๓๖ ด้านระยะเวลา อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยระดับ ๔.๒๕ ด้านอาหาร อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยระดับ ๔.๐๓๖ ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับ ๔.๑๖ คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๒๐

ความรู้ความเข้าใจ **ก่อน** เข้าร่วมโครงการ

ข้อ	ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น						ผลลัพธ์
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ยระดับ	
๑.	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจ การทำงานโดยใช้หลักคุณธรรม จริยธรรม	๑๒ (๑๙.๖๗)	๒๒ (๓๖.๐๗)	๒๔ (๓๙.๓๔)	๓ (๔.๙๒)	๐	๓.๓๖	ปานกลาง
๒.	ท่านมีความรู้ความเข้าใจ การนำคุณธรรมจริยธรรมไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน และการทำงาน	๑๖ (๒๖.๒๓)	๒๒ (๓๖.๐๗)	๑๓ (๒๑.๓๑)	๑๐ (๑๖.๓๙)	๐	๓.๓๙	ปานกลาง
๓.	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจ การใช้หลักธรรมในการปฏิบัติงาน	๖ (๙.๘๔)	๑๒ (๑๙.๖๗)	๒๔ (๓๙.๓๔)	๑๓ (๒๑.๓๑)	๖ (๙.๘๔)	๒.๙๘	ปานกลาง
๔.	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจ การทำงานกับผู้อื่นทั้งภายใน และภายนอกองค์กร	๑๘ (๒๙.๕๑)	๒๒ (๓๖.๐๗)	๑๓ (๒๑.๓๑)	๘ (๑๓.๑๑)	๐	๓.๘๒	ปานกลาง
๕.	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจ การทำงานให้มีความสุข	๑๓ (๒๑.๓๑)	๑๖ (๒๖.๒๓)	๒๒ (๓๖.๐๗)	๘ (๑๓.๑๑)	๒ (๓.๒๘)	๓.๔๙	ปานกลาง
๖.	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจ ความพอเพียง ความซื่อสัตย์สุจริต ในหน้าที่	๑๕ (๒๔.๕๙)	๒๒ (๓๖.๐๗)	๒๔ (๓๙.๓๔)	๐	๐	๓.๘๕	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม							๓.๔๘	ปานกลาง
ร้อยละ							๖๙.๖๐	

ผลการประเมิน

ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจ **ก่อน** เข้าร่วมโครงการ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับ ๓.๔๘ คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๖๐

ความรู้ความเข้าใจ **หลัง** เข้าร่วมโครงการ

ข้อ	ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น						ผลลัพธ์
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ยระดับ	
๑.	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจ การทำงานโดยใช้หลักคุณธรรม จริยธรรม	๓๐ (๔๙.๑๘)	๒๒ (๓๖.๐๗)	๙ (๑๔.๗๕)	๐	๐	๔.๓๔	มาก
๒.	ท่านมีความรู้ความเข้าใจ การนำคุณธรรมจริยธรรมไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน และการทำงาน	๒๘ (๔๕.๙๐)	๒๐ (๓๒.๗๙)	๑๓ (๒๑.๓๑)	๐	๐	๔.๒๕	มาก
๓.	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจ การใช้หลักธรรมในการปฏิบัติงาน	๑๘ (๒๙.๕๑)	๓๐ (๔๙.๑๘)	๑๓ (๒๑.๓๑)	๐	๐	๔.๐๘	มาก
๔.	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจ การทำงานกับผู้อื่นทั้งภายใน และภายนอกองค์กร	๓๑ (๕๐.๘๒)	๓๐ (๔๙.๑๘)	๐	๐	๐	๔.๕๑	มาก
๕.	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจ การทำงานให้มีความสุข	๓๑ (๕๐.๘๒)	๒๑ (๓๔.๕๓)	๙ (๑๔.๗๕)	๐	๐	๔.๓๖	มาก
๖.	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจ ความพอเพียง ความซื่อสัตย์สุจริต ในหน้าที่	๔๐ (๖๕.๕๗)	๒๑ (๓๔.๕๓)	๐	๐	๐	๔.๖๖	
ค่าเฉลี่ยรวม							๔.๓๗	มาก
ร้อยละ							๘๗.๔๐	

ผลการประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จ

ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจ **หลัง** เข้าร่วมโครงการ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับ **๔.๓๗** คิดเป็นร้อยละ **๘๗.๔๐** ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นร้อยละ **๑๗.๘๐**

สรุปผลการประเมินความสำเร็จของโครงการ

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ยรวมระดับ	ร้อยละ	ผลลัพธ์
๑. ด้านวิทยากร	๔.๒๖	๘๕.๒๐	มาก
๒. ด้านสถานที่ / ระยะเวลา / อาหาร	๔.๑๖	๘๓.๒๐	มาก
๓. ความรู้ความเข้าใจ ก่อน เข้าร่วมโครงการ	๓.๔๘	๖๙.๖๐	ปานกลาง
๔. ความรู้ความเข้าใจ หลัง เข้าร่วมโครงการ	๔.๓๗	๘๗.๔๐	มาก

สรุป

- ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจด้านวิทยากร อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับ **๔.๒๖** คิดเป็นร้อยละ **๘๕.๒๐**
- ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจด้านสถานที่ / ระยะเวลา / อาหาร อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับ **๔.๑๖** คิดเป็นร้อยละ **๘๓.๒๐**
- ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นร้อยละ **๑๗.๘๐**

ที่	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	การบรรลุเป้าหมาย
๑.	จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการตามกลุ่มเป้าหมาย	ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๙๒.๔๒	/
๒.	ความพึงพอใจด้านวิทยากร	ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๕๑	ค่าเฉลี่ย ๔.๒๖	/
๓.	ความพึงพอใจด้านสถานที่ / ระยะเวลา / อาหาร	ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๕๑	ค่าเฉลี่ย ๔.๑๖	/
๔.	ความรู้ความเข้าใจ หลัง เข้าร่วมโครงการ	เพิ่มขึ้น ๑๐ %	เพิ่มขึ้น ๑๗.๘๐ %	/

หมายเหตุ ๑. ผู้ตอบแบบประเมินความพึงพอใจการจัดโครงการ เป็นผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน ๖๑ คน และได้รับแบบประเมินความพึงพอใจ กลับคืนมาจำนวน ๖๑ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๒. ประเด็นความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ อันดับแรก คือ การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมีความชัดเจน ความพร้อมของอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ และอาหารมีความเหมาะสม ค่าเฉลี่ย ๔.๓๖ อันดับดับที่ ๒ คือ ความสามารถในการอธิบายเนื้อหา ค่าเฉลี่ย ๔.๓๔ อันดับที ๓ คือ มีความครบถ้วนของเนื้อหาในการฝึกอบรม ค่าเฉลี่ย ๔.๓๐ ประเด็นที่พึงพอใจน้อยสุด คือ สถานที่สะอาดและมีความเหมาะสม ค่าเฉลี่ย ๓.๖๖

ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ

๑. ผู้บริหาร สมาชิกสภาท้องถิ่น พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างของเทศบาลตำบลสองชั้น มีการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติราชการ โดยมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแนวทางในการปฏิบัติ

๒. ผู้บริหาร สมาชิกสภาท้องถิ่น พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างของเทศบาลตำบลสองชั้น ได้รับการพัฒนาจิตใจ และพัฒนาดตนเองให้มีจิตสาธารณะเกิดความสำนึกร่วมในการเสริมสร้างสังคมแห่งคุณธรรมและสมานฉันท์ ประพฤติตน เป็นพลเมืองดีสร้างประโยชน์ให้แก่ครอบครัว ประชาชน และประเทศชาติ สร้างจิตสำนึกในการกระทำความดี รู้จัก การให้การเสียสละและการบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ร่วมกัน

๓. เทศบาลตำบลสองชั้น มีภาพลักษณ์ที่ดีในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม

ปัญหา/อุปสรรค

- ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมค่อนข้างน้อยทำให้กระบวนการในกิจกรรมยังไม่ครบถ้วน

ข้อเสนอแนะ

- ควรเพิ่มระยะเวลาในการจัดโครงการให้มากขึ้นเพื่อที่จะได้มีกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น อาจเพิ่มจาก ๑ วันเป็น ๓ วัน และเพิ่มการศึกษาดูงานด้วย

ข้อเสนอแนะอื่นๆจากผู้เข้าอบรม

- ผู้เข้ารับการอบรมมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเข้าร่วมโครงการและกิจกรรมทุกกิจกรรม
 - วิทยากรมีกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่ดีมากเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน มีการยกตัวอย่างที่เป็นประโยชน์
 - เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของเทศบาลและตนเอง

ภาคผนวก

รูปภาพประกอบ โครงการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้บริหาร สมาชิกสภา
และพนักงานเทศบาลตำบลสองชั้น
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕
ณ เทศบาลตำบลสองชั้น อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์
ในวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๕

รูปภาพประกอบ โครงการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้บริหาร สมาชิกสภา
และพนักงานเทศบาลตำบลสองชั้น
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วัดบ้านติม อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์
ในวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๖

